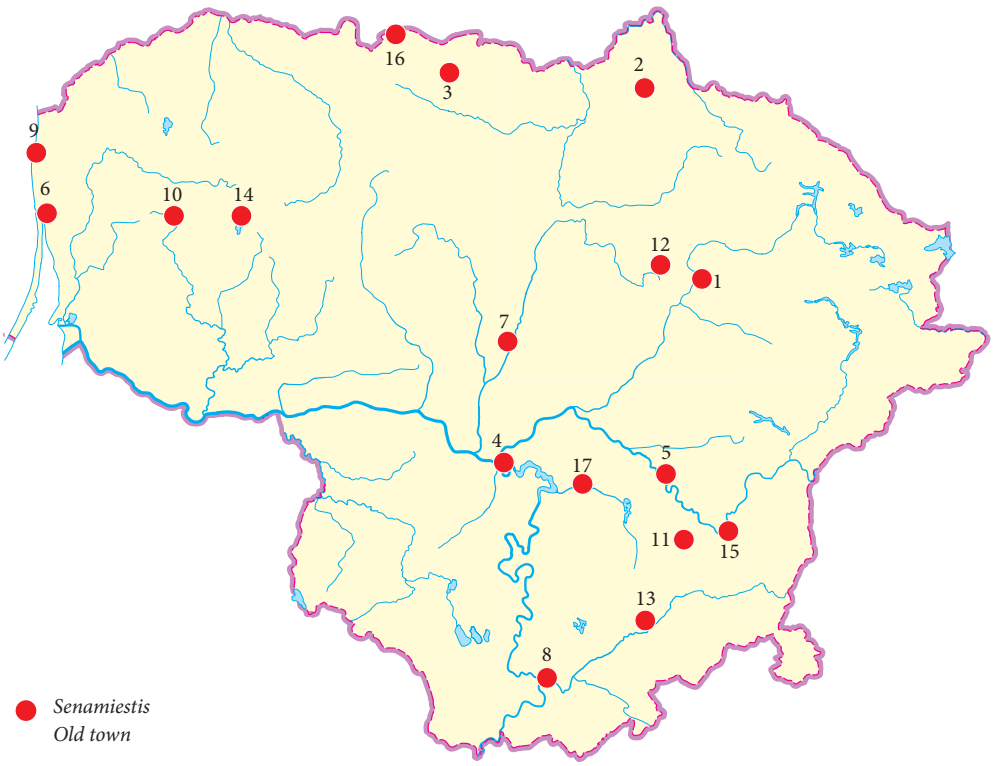
IX. Senamiesčiai
Old Towns

● *Senamiestis*
Old town

1. *Anykščiai*
2. *Biržai (Ir. I)*
3. *Joniškis*
4. *Kaunas (ir XIII)*
5. *Kernavė (žr. II)*
6. *Klaipėda (ir VI)*
7. *Kėdainiai*
8. *Merkinė*
9. *Palanga*
10. *Rietavas (žr. VIII)*
11. *Trakai*
12. *Troškūnai*
13. *Valkininkai*
14. *Varniai*
15. *Vilnius (ir V, VIII, X, XIII)*
16. *Žagarė*
17. *Žiežmariai*

Birutė Lisauskaitė

Paupio ir J. Jablonskio gatvės

2014 m. atlikti Paupio ir J. Jablonskio gatvių dalies rekonstrukcijos darbai. Jų metu kloti požeminiai gatvės apšvietimo tinklai, automobilių stovėjimo aikštelės teritorijoje lietaus nuotekynės. 137 m^2 plote vykdyti detalieji tyrimai, o renovuojamų gatvių trasose 670 m^2 plote atlikti žvalgymai. Detaliųjų tyrimų metu nustatyta, kad dabartinės J. Jablonskio gatvės trasos Š dalis susiformavo XX a. pradžioje. Ji pažymėta 1925 m. Anykščių miesto plane. Paupio gatvė, tikėtina, formavosi XX a. jos P gale buvusios Šventosios gatvės trasoje. Tačiau negalima atmesti galimybės, kad buvo keliukas, kuriuo būdavo patenkama į teritorijoje buvusias pavienes sodybas ir XIX a. I pusėje įsikūrusį Okuličiūtės dvarelį.

Tyrimų metu **Paupio** gatvės V pusėje numatytų renovuoti požeminių elektros tinklų trasos vietoje (perkasos III–IX) (1 pav.) rasti XVIII–XX a. pastatų pamatų fragmentai su to laikotarpio radiniais (miestietiškosios ir kaimiškosios buitinės keramikos fragmentai, akmeninis galąstuvas, 2 apskritos kaulinės sagos ir kt.). Pastatų pamatai buvo dėti iš akmenų, rištų molio skiediniu. Prie pastato I fragmento, rasto perkasose III, IV ir datuojamo XVIII a., buvo atidengtas aslos fragmentas (2 pav.). Kultūrinis sluoksnis didžiojoje tirtos trasos dalyje sunaikintas įvairių komunikacijos tinklų sta-

1 pav. Perkasa III. B. Lisauskaitės nuotr.
Fig. 1. Trench III.

2 pav. Perkasa III–IV, pastato 1 pamato su asla liekanos. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 2. Trench III-IV, the remains of the foundation and hard-packed earth floor of building 1.

tybos darbų metu. Permaišytame sluoksnyje aptikta daug smulkių buitinių ir statybinių šiukšlių.

Automobilių stovėjimo aikštelės vietoje, tarp Paupio ir **J. Jablonskio** gatvių, numatytų įrengti lietaus nuotekynės tinklų vietoje (perkasos I ir II) rastas iki 1 m storio permaišytas arba supiltinis sluoksnis, kuris buvo suformuotas įrengiant aikštelę, t. y. lyginant paviršių ir jos teritorijoje įrengiant įvairias komunikacijas. Pirminis dirbamos žemės paviršius aikštelės V pakraštyje atidengtas 70–90 cm gylyje. Panaši situacija yra ir įvažiavimo į Okuličiūtės dvarelį vietoje (perkasos IX–X). Paviršiuje rastas iki 40–60 cm storio supiltinis sluoksnis, po kuriuo prasidėjo XIX a. dirbamos žemės (iš dvaro sodybos laikotarpio) horizontas. Šiame sluoksnyje rasta pavienių XVIII–XIX a. buitinės keramikos fragmentų.

Gatvių dangų rekonstrukcijos darbų metu vykdant archeologinius žvalgymus nustatyta, kad darbai vyko buvusių gatvių sankasų gylyje.

Paupio and J. Jablonskio Streets

In 2014, 137 m² were excavated in Anykščiai on Paupio street and on J. Jablonskio street up to Jablonskio St. 2 and monitoring was conducted in 670 m² where the street was being renovated.

Fragments of the foundation of an 18th–20th-century building and contemporaneous finds were discovered on Paupio street (trenches III–IX) (Figs. 1, 2). The cultural layer in a large part of the excavated territory had been destroyed during the installation of various utility lines. A mixed or fill layer up to 1 m thick was found at the carpark between Paupio and J. Jablonskio streets (trenches I and II). While monitoring the reconstruction of the street's surface, it was determined that the work was being performed at the depth of a former street intersection, but no layer, which could be evaluated archaeologically was reached during the work.

BIRŽAI

Karolis Duderis

Tyrimai Vytauto gatvėje

Biržų senojo miesto vietoje (UK 3219), kapinių (UK 10817) teritorijoje, **Vytauto g. 2D** sklype, buvo planuojama įrengti paminklo Žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę originalo liekanų ekspoziciją. Pagal pateiktus priešprojektinius pasiūlymus planuota įrengti apie 30 m² ploto ekspozicinę erdvę (pamatai įgilinami iki 1,2 m), prie J. Radvilos gatvės šulinėlio prijungti lietaus nuotekas, elektros liniją prijungti nuo Nepriklausomybės aikštės Š dalies šviestuvų elektros trasos, taip pat įrengti takelį nuo Vytauto gatvės iki eksponuojamo paminklo. Pagal užsakovo – UAB „Baltican LTD" pateiktus priešprojektinius pasiūlymus būsimų žemės judinimo darbų vietoje buvo atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu iškastos 2 perkasos (6x2 m dydžio), 1 šurfas (2x2 m dydžio), ištirtas bendras 28 m² plotas, surinkti 248 radiniai.

Tyrimai Nepriklausomybės paminklo aplinkoje vykdomi nuo 1991 m. Jų metu fiksuoti XIX a. pabaigos – XX a. pradžios pastatų pamatų bei grindinių fragmentai, aptiktas XVI a. pabaigos – XVII a. kultūrinis sluoksnis su buitine keramika, kokliais ir kitais radiniais.

Tomo Makovskio XVII a. pradžios graviūroje pažymėta didelė gatvė, einanti nuo reformatų bažnyčios iki vartų Vilniaus kelyje. Tai senoji Vilniaus gatvė. Dabartinė Vytauto gatvė